

Európa kiutazó turizmusa 2007-ben

Az IPK International European Travel Monitor felmérése alapján összeállította: Sulyok Judit¹

Az európai lakosság utazási kedve 2007-ben sem csökkent: az IPK International kutatóintézet adatai szerint a vizsgált 34 küldőország lakosai összesen 409,3 millió külföldi utazást tettek az elmúlt évben. Legdinamikusabban a kelet- és a dél-európai küldőpiacok bővültek, a fogadóországok közül az elmúlt év „nyertesei” Törökország, az Amerikai Egyesült Államok és a Távol-Kelet² voltak.

Összességében a Magyarországot is magában foglaló kelet-európai régióba 2007-ben 53,4 millió külföldi utazás irányult, ami 13%-os részesedésnek felel meg. A kelet-európai desztinációk esetében az utazások 38%-át maguk a kelet-európai országok generálták. Magyarország az európai utazók 23. legkedveltebb úti célja volt, ami 5,5 millió utazást jelentett.

A külföldi utazások kétharmada szabadidős céllal történt, a legnépszerűbb termékek a tengerparti üdülés, a körutazás és a városlátogatás voltak. Az elmúlt évek trendjei 2007-ben is tovább folytatódtak, így csökkent az átlagos tartózkodási idő, nőtt az internet szerepe, és emelkedett a repülővel történő utazások iránti kereslet.

Kulcsszavak: utazási szokások, nemzetközi trendek, küldőpiac, desztináció.

Bevezetés

Az IPK International kutatóintézet éves rendszerességgel végez felmérést a világ kiutazó turizmusról (World Travel Monitor), ennek képezi részét a 34 európai országot³ magában foglaló European Travel Monitor kutatás. Jelen cikk a 2007. évi főbb, Magyarország turizmusát is befolyásoló eredményeket ismerteti. A kutatás megállapításai szerint 2007-ben a vizsgált országok lakosai 409,3 millió külföldi utazást tettek, ami 5%-kal haladja meg az előző évi értéket. Az elmúlt néhány évet tekintve folyamatos növekedés tapasztalható, az utazások száma 2004-ben lépte át a 350 milliós, 2007-ben a 400 milliós határt. A legfontosabb küldőpiacok továbbra is a nyugat-európai országok, amelyek az utazások 82%-át generálták. A – hazánkat is magába foglaló – kelet-európai régió 18%-os részesedésének 8%-át a FÁK országok, 10%-át pedig a többi régióbeli ország kereslete adta. Kiemelkedően dinamikus bővülés jellemezte Kelet-Európát (FÁK országok nélkül) és Dél-Európát, ahol is 9-9%-kal több külföldi utazást tett a lakosság, mint 2006-ban.

A külföldi utazások 68%-a, vagyis 279,0 millió utazás szabadidős céllal történt, az egyes küldőterületek részesedése a külföldi utazások összességében mérthez

¹ Vezető kutató, Magyar Turizmus Zrt., Kutatási Csoport.

² A régió országainak tételes felsorolása megtalálható az IPK International honlapján (<http://www.ipkinternational.com>).

³ Nyugat-Európa: Ausztria, Belgium, Franciaország, Németország, Luxemburg, Hollandia és Svájc. Észak-Európa: Dánia, Finnország, Nagy-Britannia, Izland, Írország, Norvégia és Svédország. Dél-Európa: Bosznia, Horvátország, Görögország, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Szlovénia, Szerbia/Montenegró és Törökország. Kelet-Európa: Bulgária, Csehország, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Románia és Szlovákia. FÁK országok: Fehéroroszország, Oroszország és Ukrajna.

hasonló. Eltérés figyelhető meg ugyanakkor a nyugat- és a kelet-európai országok között: míg az előbbiek utazásainak 70%-a történt szabadidős céllal, ugyanez az arány az utóbbiakban 62% volt. Az elmúlt években a szabadidős célú utazások száma is folyamatosan nőtt, 2007-ben 6%-kal haladta meg a 2006. évi értéket. A leggyorsabb növekedés Kelet-Európát (+11%), illetve a FÁK országokat (+32%) jellemezte.

1. A legfontosabb küldő- és fogadóterületek

A kiutazó turizmus koncentrátságát jelzi, hogy a négy legnagyobb küldőpiac együttesen a külföldi utazások, illetve a szabadidős célú külföldi utazások felét generálta 2007-ben, ezen belül is Németország szerepe kiemelkedő. A legnagyobb mértékben a kelet-európai országokban nőtt az utazási kedv: Oroszországban a külföldi utazások száma 16%-kal, Lengyelországban és Csehországban 11-11%-kal emelkedett. Emellett a spanyolok is 16%-kal több külföldi utazást tettek, mint 2006-ban. A nagy piacokat, úgymint Németországot és Nagy-Britanniát, kismértékű bővülés jellemezte (+2%, illetve +3%). A szabadidős célú utazások esetében is igen jó eredményeket ért el Oroszország (+20%) és Lengyelország (+16%), emellett Svédországot is dinamikus növekedés (+18%) jellemezte. A nagy küldőországok esetében a szabadidős célú utazások tekintetében is stagnálás, illetve kismértékű növekedés volt tapasztalható (Németország 0%, Nagy-Britannia +2%, Olaszország és Dánia +1-1%) (1. táblázat).

Míg a küldőpiacok rangsorában Németországé, addig a desztinációk mezőnyében Spanyolországé az abszolút vezető szerep. Minden száz külföldi utazásból tizenháromnak Spanyolország, tíznek Franciaország az úti célja. Az utazások döntő többsége Európán belül

A legfontosabb küldőországok

Rangsor	Külföldi utazások			Szabadidős célú külföldi utazások		
	Ország	2007	2007/2006 (%)	Ország	2007	2007/2006 (%)
1.	Németország	75 859	2,0	Németország	52 243	0,0
2.	Nagy-Britannia	64 137	3,0	Nagy-Britannia	42 355	2,0
3.	Franciaország	31 465	6,0	Franciaország	24 224	11,0
4.	Olaszország	23 009	9,0	Hollandia	19 969	6,0
5.	Hollandia	22 372	4,0	Olaszország	15 553	1,0
6.	Oroszország	18 527	16,0	Oroszország	13 074	20,0
7.	Spanyolország	17 415	16,0	Svájc	11 563	13,0
8.	Svájc	14 768	4,0	Spanyolország	11 542	13,0
9.	Belgium	14 682	1,0	Belgium	10 578	0,0
10.	Lengyelország	12 218	11,0	Ausztria	8 528	6,0
11.	Ausztria	11 235	4,0	Lengyelország	7 611	16,0
12.	Svédország	10 714	5,0	Svédország	6 590	18,0
13.	Fehéroroszország	8 626	8,0	Dánia	5 770	1,0
14.	Dánia	8 329	3,0	Csehország	5 156	10,0
15.	Csehország	7 393	11,0	Norvégia	4 327	12,0

Forrás: IPK International

realizálódik, a legnépszerűbb desztinációk között Ázsia és a Csendes-óceáni térség mellett a 11. helyen az Amerikai Egyesült Államok szerepel. A 2007. év „nyertesei” Törökország (+17%), az USA (+14%) és a távol-keleti országok (+10%). A szabadidős célú utazások vezető desztinációi sorában Németország a negyedik helyen áll, az első 15 ország között Portugália és Egyiptom is megtalálható. 2007-ben kétszámjegyű növekedés jellemezte Egyiptomot (+32%), Oroszországot és a FÁK országokat (+28%), a Távol-Keletet (+18%), Törökországot (+16%), Nagy-Britanniát (+13%), Görögországot és Portugáliát (+11-11%), valamint Horvátországot és az Amerikai Egyesült Államokat (+10-10%).

Míg Spanyolország egyértelműen a hosszabb tartózkodási idővel járó, jellemzően üdülési célú utazások fő célja, Franciaország, Németország és Olaszország esetében a rövidebb – vélhetően nagyobb arányban kulturális, városlátogatási célú – utazások száma is jelentős. A Franciaországba irányuló utazások 26,8%-a 1–3 éjszaka utazás, ugyanez az arány Németország esetében 30,5%, Olaszország esetében 13,4%.

Összességében a Magyarországot is magába foglaló kelet-európai régióba 2007-ben 53,4 millió külföldi, illetve 28,8 millió szabadidős célú külföldi utazás irányult, ami rendre 13 és 10%-os részesedésnek felel meg. 2006-hoz képest a külföldi utazások száma 3%-kal, a szabadidős célú külföldi utazások száma 6%-kal bővült. A kelet-európai desztinációk esetében az utazások 38%-át (a szabadidős célú utazások 33%-át) maguk a kelet-európai küldőterületek generálták.

Magyarország a vizsgált európai utazók 23. legkedveltebb úti célja, ami 2007-ben 5,5 millió utazást jelentett, 1,3%-os részesedést biztosítva hazánk számára

(Írországot követően és Dániát megelőzően). A szabadidős célú utazások tekintetében Magyarország a 25. helyen áll (1,2%-os részesedés) Bulgária mögött és Thaiföld előtt (2. táblázat). Az elmúlt évek tendenciái alapján hazánk részesedését és helyezését tekintve egyaránt csökkenést mondhatott magáénak.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2007-ben a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken jelentős mértékben bővült a francia, az orosz, a spanyol, a belga, a lengyel, a svéd és a cseh vendégéjszakák száma, ezzel szemben nagyobb – 5%-ot meghaladó – visszaesés jellemezte a német, a brit és a dán piacot. A nemzetközi tendenciákkal (IPK adatok) összehasonlítva elmondható, hogy Franciaország, Oroszország, Spanyolország, Lengyelország, Svédország és Csehország esetében a hazánk iránti kereslet változása követte a külföldi utazások általános keresletét 2007-ben.

2. Utazási szokások

A külföldi utazások háromnegyede legalább négyéjszaka tartózkodással járó utazás volt, ami összességében 9,6 éjszaka átlagos tartózkodási időt eredményezett. A szabadidős célú utazások esetében még nagyobb a hosszabb, legalább négyéjszaka utazások aránya (83%), az átlagos tartózkodási idő itt 9,9 éjszaka, ami 2003 óta kismértékben csökkent (2003-ban 9,9 éjszaka volt). A szabadidős célú utazások esetében is megfigyelhető az átlagos tartózkodási idő csökkenésének nemzetközi trendje: 2003-ban 10,2 éjszaka, 2007-ben 9,9 éjszaka volt. A nyári időszak szerepe az európaiak külföldi utazásait tekintve továbbra is meghatározó,

A legnépszerűbb desztinációk

Rangsor	Külföldi utazások			Szabadidős célú külföldi utazások		
	Ország	2007	2007/2006 (%)	Ország	2007	2007/2006 (%)
1.	Spanyolország	51 380	2,0	Spanyolország	41 542	-1,0
2.	Franciaország	40 610	2,0	Franciaország	28 013	-2,0
3.	Németország	35 601	6,0	Olaszország	26 647	7,0
4.	Olaszország	32 314	7,0	Németország	18 803	8,0
5.	Ázsia és a csendes-óceáni térség	24 607	10,0	Ázsia és a csendes-óceáni térség	15 565	18,0
6.	Nagy-Britannia	22 115	4,0	Ausztria	15 366	0,0
7.	Ausztria	21 156	2,0	Törökország	13 543	16,0
8.	Oroszország és a FÁK országok	16 761	6,0	Nagy-Britannia	11 891	13,0
9.	Törökország	16 397	17,0	Görögország	11 750	11,0
10.	Görögország	13 379	7,0	Oroszország és a FÁK országok	8 839	28,0
11.	USA	11 667	14,0	Horvátország	8 382	10,0
12.	Hollandia	10 552	2,0	USA	6 492	10,0
13.	Lengyelország	9 678	7,0	Portugália	6 187	11,0
14.	Horvátország	9 294	8,0	Hollandia	5 947	-1,0
15.	Svájc	7 972	7,0	Egyiptom	5 627	32,0
...						
23.	Magyarország	5 456	-7,9	Magyarország*	3 390	-6,1

*Magyarország a 25. helyen található a szabadidős célú külföldi utazások rangsorában.

Forrás: IPK International

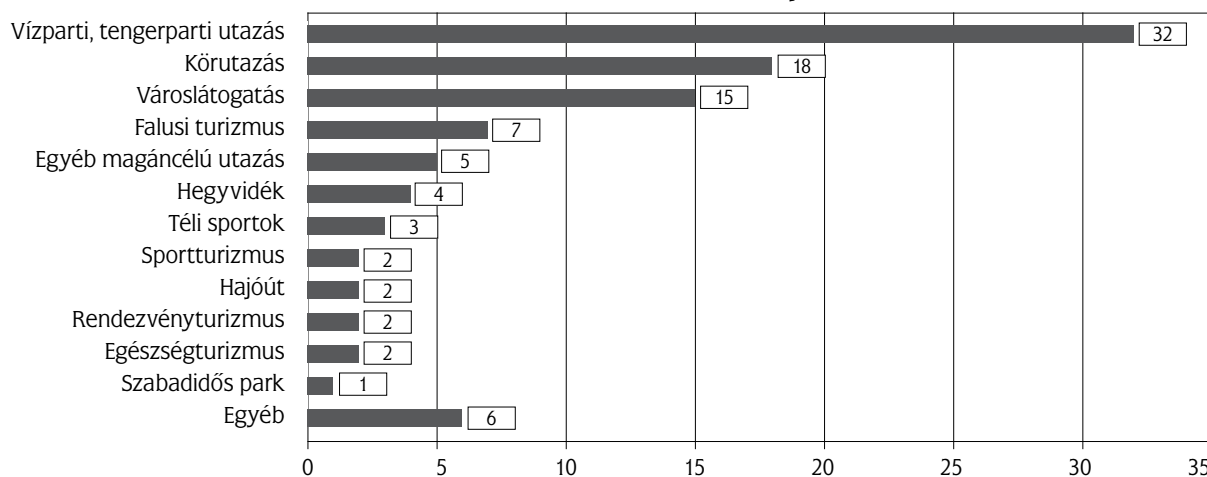
az utazások fele a május–augusztus időszakra esik. „Holt-szezonnak” leginkább a január–április időszak tekinthető, amikor is a külföldi utazások egyötöde realizálódik.

A külföldi utazások kétharmada szabadidős/üdülési, 15%-a hivatássturisztikai céllal történt, a további 16%-nak egyéb szabadidős célja (köztük rokonok és barátok meglátogatása, tanulmányút, vallási cél stb.) volt. Az egyes küldőpiacokat vizsgálva a szabadidős célú utazások dominanciája figyelhető meg. Üzleti utazást az átlagosnál nagyobb arányban tettek 2007-ben az olaszok, a spanyolok,

a lengyelek, a svédek, a fehéroroszkok és a csehek. Rokonait és barátait az átlagosnál nagyobb arányban keresték fel egy külföldi utazás keretében a németek, a britek, az oroszok és a fehéroroszkok. A szabadidős célú utazások közül az üdülések, valamint a körutazások és városlátogatások a legnépszerűbbek. A kulturális motivációhoz köthető utazások – körutazás, városlátogatás, rendezvényturizmus és szabadidős park felkeresése – együttesen az európai lakosság által tett szabadidős célú utazások 36%-át adták 2007-ben (1. ábra).

1. ábra

A szabadidős célú utazások motivációja (%)

Forrás: IPK International

Az európai lakosság által tett külföldi utazások jellemzői, 2007*

	Külföldi utazás	Szabadidős célú külföldi utazás
Időpont	május–augusztus (47%)	május–augusztus (52%)
Átlagos tartózkodási idő	9,6 éjszaka	9,9 éjszaka
Motiváció	szabadidős célú (68%), üzleti célú (15%)	tengerparti üdülés (32%), körutazás (18%), városlátogatás (15%)
Szervezés, foglalás	internet (35%), utazási iroda (26%), szálláshely (10%), közlekedési vállalat (8%)	internet (38%), utazási iroda (29%), szálláshely (10%), közlekedési vállalat (7%)
Közlekedési eszköz	repülőgép (50%), személygépkocsi (29%)	repülőgép (51%), személygépkocsi (30%)
Szálláshely	szálloda (52%), ingyenes szálláshely (23%)	szálloda (52%), egyéb kereskedelmi szálláshely (25%)
Kiadások	914 euró/utazás, 97 euró/éjszaka	932 euró/utazás, 95 euró/éjszaka
Demográfiai jellemzők	városlakók (84%), 35–44 évesek (22%), 25–34 évesek (20%), 45–54 évesek (18%)	városlakók (84%), 35–44 évesek (21%), 25–34 évesek (20%)

*A zárójelben levő adatok az utazások százalékában értendők.

Forrás: IPK International

A külföldi utazások 71%-ában történt előzetes foglalás 2007-ben, ebben a világháló az utazások 35%-ában kapott szerepet. A szabadidős célú utazások esetében az előzetesen foglalók aránya 74%, ezen belül az európaiak az internetet (38%) és az utazási irodákat (29%) vették leggyakrabban igénybe. Az internet szerepe az utazások szervezésében a korábbi évek trendjeihez hasonlóan dinamikusan bővül, 2007-ben a világháló előnye az utazási irodákkal szemben tovább nőtt (először 2006-ban haladta meg az internet szerepe az utazási irodákét a szervezés, foglalás tekintetében). Az utazók emellett szívesen foglalnak közvetlenül a szálláshelyeknél vagy a közlekedési vállalatoknál.

A szálláshelyek közül továbbra is a szállodák szerepe a legjelentősebb, a külföldi utazások 23%-ában (a szabadidős célú utazások 25%-ában) ugyanakkor ingyenes szálláshelyet vettek igénybe az európaiak 2007-ben. A szállodákon belül a legmagasabb kategóriába tartozó és a középkategóriás házak részesedése hasonló, az utazások 23-24%-ában ezt választották.

Európai viszonylatban a közlekedési eszközök közül a repülőgép szerepe a legfontosabb: a külföldi utazások felében ezt választják. A légi közlekedés részesedése a 2006. évhez képest egy százalékponttal emelkedett (a szabadidős célú utazások esetében +2 százalékpont), a szárazföldi közlekedés (személygépkocsi, autóbusz és vonat) rovására.

Külföldi utazásaik során az európaiak 379,7 milliárd eurót (+7,1% 2006-hoz képest) költöttek 2007-ben, ami egy utazásra vetítve 904 eurót, egy éjszakára vetítve pedig 97 eurót jelent. A szabadidős célú utazásokra fordított összeg 262,1 milliárd eurót tett ki, ami 6,9%-os bővülés az előző évhez képest.

Az európai utazók egy-egy ötöde 25–34, illetve 35–44 éves, további 18%-a 45–54 éves, az „átlagos” európai utazó 43 éves. Míg a nemek között nincs szignifikáns különbség, a lakóhely szerint igen: a városlakók jóval gyakrabban utaznak: az utazók 59%-a nagyvárosokban, további 25%-a kisebb városokban él. A 3. táblázatban az utazási szokások főbb jellemzői kerülnek összefoglalásra.

3. Az elmúlt éveket jellemző trendek

Az elmúlt öt év – a 2003–2007 közötti időszak – trendjeit vizsgálva elmondható, hogy néhány szempontból jelentősen változtak az utazási szokások. Az átlagos tartózkodási idő a külföldi (2007-ben 9,6 éjszaka, 2003-ban 9,9 éjszaka) és a szabadidős célú külföldi utazások (2007-ben 9,9 éjszaka, 2003-ban 10,2 éjszaka) esetében egyaránt csökkent. Az utazások szervezésében, a szolgáltatások foglalásában az internet szerepe jelentősen emelkedett: 2005-ben az utazások 29%-át foglalták a világhálón.⁴ Az utazáshoz igénybe vett közlekedési eszközök közül a repülőgép iránti kereslet emelkedett, ami a személygépkocsival történő utazások arányát (is) csökkentette. A kiadások a szabadidős célú utazások esetében csökkentek (2007-ben 932 euró/utazás, 2003-ban 958 euró/utazás). A demográfiai, társadalmi változások az utazási szokásokban is nyomon követhetők: míg 2003-ban az utazók 53%-a volt városlakó, 2007-re ez az arány 84%-ra emelkedett.

Az IPK International kutatóintézet által végzett, a 2008. évi utazásokat vizsgáló felmérés első eredményei a 2009. évi Berlini ITB kiállításon kerülnek publikálásra. További információ: www.ipkinternational.com.

⁴ A módszertani változások következtében a 2003–2007. évi tendenciák nem vizsgálhatók.